Dr. SCHEINER:

Vojenský převrat v Praze.

I.

Ze Žofína odebral jsem se s drem. Soukupem na zemské vojenské velitelství. Tam stihli jsme pohromadě generální štáb s velicím generálem Kestřánkem, gen. Zanantonim, radící se o tom, jak zakročiti vůči vzmáhající se rebelii. Příchod náš způsobil značné překvapení. Ten obávaný Kestřánek, před nímž se třásly jindy celé pluky vojenské, stál tu zdrcen, pln rozpaků, a upíral na mne bolestné zraky, očekávaje z úst mých nějakého rozřešení záhady. Oznámil jsem mu, že na základě rakouské demise prohlásil Národní výbor samostatnost našeho státu, a že jsem splnomocněn, abych převzal vojenské velení nad českými vojsky. Generál po mých slovech rozhlédl se po své družině, jež stála zaražena kol dlouhého zeleného stolu, jedni zamračení, druzí zasmáli a zlostí se chvějící, jiní plni úzkosti a bázně. Povětrný plukovník Stusche, zloduch Kestřánkův, bledý v tvářích a zmodralých rtů, cosi našeptával generálovi, který nás vyzval, abychom usedli k poradě. „Jak si to vlastně, pane doktore, myslíte? Jsem sluha císařův a bez jeho rozkazu nemohu z místa svého ustoupit. Ostatně zde je posádka z Uher a z Rakous, která mně bezpodmínečně podléhá."

„Musím trvati na příkazu mi daném, který je pro mne v této chvíli jediné rozhodujícím," odvětil jsem. „Upozorňuji vás, že by každý odpor mohl vyvolati hrozné následky, jež by padly na hlavu vaši a vaší družiny. Velení nad cizími vojsky bude vám ponecháno — ale naše vojsko vám více již neposlouží."

Generál nerozhodný, bezradný, se zdvihl a odstoupil s ostatními k radě. Mezi tím před budovou hromadily se zástupy, a Sokolové snažili se zjednati přístup do budovy. Než se kdo nadál, byli v průjezdě a na schodišti — stráž, nemajíc rozkazů, propouštěla je dovnitř, takže budova byla jimi za málo minut klidně okupována. To doneslo se ovšem do porady generálního štábu, a působilo ochromujícím dojmem.

„Co to znamená?" obrátil se na mne gen. Kestřánek, „doposud jsem já zde pánem a velitelem."

„Je to k vaší osobní ochraně, pane generále. Ručím vám za bezpečnost vaší oso-

Vydání Národních listů k 1. výročí republiky (dole): osvětluje některé událostí pokojného převratu v roce 1918. O nezastupitelných zásluhách Sokolstva píše Dr. Josef Scheiner (1861 -1932), starosta České obce sokolské a Svazu Slovanského sokolstva (vpravo sokolský kroj)

Vedl jsem generála a jeho družinu širokým schodištěm středem mlčících zástupů do místností Pánského klubu, v jehož salonu zasedal Národní výbor s místopředsedou Švehlou v čele. Pánové, byvše pozdraveni, usedli, a zahájeno jednání, pod jehož dojmem generál Kestřánek úplně povolil. Bylo sjednáno, že ponechá sobě prozatím vedení a správu cizích vojsk, ale ostatní správa vojenská že přechází do rukou Národního výboru, který mne jmenoval nejvyšším správcem českých vojsk. Vojenská posádka mimo to mně měla býti dána k disposici pro udržení klidu a pořádku. Polní podmaršálek Zanantoni vydati měl následovní rozkaz: „Aby byl zachován pokoj a pořádek, budou od zítřka sokolskému sdružení Národního výboru přiděleny vojenské osoby (důstojníci, praporčíci a mužstvo), kteří budou označeni kokardami národních barev nebo páskami v těchto barvách. Právo disponovati těmito vojenskými osobami budou míti zástupci sokolského sdružení. Vojenské osoby takto označené buďtež respektovány. Všechny ostatní vojenské osoby a vojsko jsou odkázány jen na rozkazy vojenského staničního velitelství, které bude postupovati, pokud jde o použití vojska, za souhlasu s Národním výborem. Vytrhne-li vojsko, aby zachovalo klid, budou mu přiděleny na místě politických úředníků orgány Národního výboru."

Tak smířeno po delším rokování a sděleno ihned národu, čekajícímu venku na rozhodnutí. Zmořen jednáním a dojmy tohoto dne, opouštěl generál Kestřánek se svým průvodem místnosti Klubu, vyžádav si pro sebe i pro ostatní sokolský glejt, jehož se mu ovšem dostalo. Ba, při odchodu byl lidem před Obecním domem shromážděným, ještě pozdravován. Bylo zapomenuto ihned všechno příkoří a útisk, radost z osvobození potlačila všechen hněv a zlobu a dala průchodu povznesené náladě dneška.

Vydal jsem se na objížďku Prahou, kterou procházely ozbrojené již čety sokolské i vojenské, důležité budovy, zejména německé domy a vojenské ústavy opatřeny již hlídkami sokolskými. — Praha byla v našich, bezpečných rukou a oddávala se s celým srdcem svému velkému štěstí. — Tak skončil první den naší Svobody.

28. října 1919. Číslo 254.